

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ:Ticaret Mahkemesi

Taraflar arasındaki asıl ve karşı alacak davalarının bozma ilamına uyularak yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı asıl davanın kısmen kabul, kısmen reddine, karşı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün davalı-karşı davacı vekilince duruşmalı, davacı-karşı davalı vekilince duruşmasız olarak temyiz edilmesi üzerine ilgililere çağrı kağıdı gönderilmişti. Belli günde davacı-karşı davalı vekili Av. ... ile davalı-karşı davacı vekili Av. ... gelmiş olduğundan duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten ve temyiz dilekçelerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

- K A R A R -

Davacı vekili, taraflar arasında yapılan sözleşmelerin hükümlerine aykırı olarak davalının edimlerini eksik ve geç yerine getirdiğini belirterek uğranılan zararın tazminini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, davacı tarafın uğradığı zararlarının ispatlanamadığını, kısmi davanın hangi alacak kalemleri için açıldığını ispat edilemediğini, davacının taleplerinin hak düşümüne uğradığını, davacının acente olmasından dolayı ancak bedeli tahsil edilen ödemelerden dolayı komisyon talep edebileceğini, ödemesi yapılmayan alacak kalemleri için komisyon da ödenemeyeceğini, kendi edimini yerine getirmeyen davacının davalının edimini yerine getirmesini talep edemeyeceğini, hammadde fiyatlarındaki artış ve Suriye'deki olağanüstü durumdaki kaynaklanan değişikliklerden dolayı meydana gelen risklerin davacı tarafından paylaşılmadığını belirterek asıl davanın reddine karar verilmesini talep etmiş, açılan karşılık dava ile tek satıcılık sözleşmesinden, GFTO ihalesinden, ticari itibarının zedelenmesinden ve kaybedilen işlerden doğan zararlarının tazminini istemiştir. Mahkemece 03.11.2011 tarihinde asıl ve karşı davanın reddine yönelik olarak verilen hüküm taraf vekillerince temyiz edilmiş, Dairemizin 11.06.2013 gün, 2012/12511 E.-2013/10766 K. sayılı ilamı ile hükmün eksik incelemeyen taraflar yararına bozulmasına karar verilmiştir. Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama neticesinde, davalının bakiye 2.500 tonluk malı süresinde teslim etmeyerek ihalenin iptaline sebebiyet verdiği, davacının ise ihalenin iptalinde kusurunun bulunmadığı ve sözleşmeyi fesheden tarafın kendisi olmadığı, bu sebeple ispat edilen bir kısım zararlarının tazmini talebinde haklı olduğu, ancak ihalenin feshine sebebiyet veren karşı davacının taleplerinin haklı olmadığı gerekçesiyle asıl davanın kısmen kabul, kısmen reddine, karşı davanın ise reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

(1) Mahkemece bozma kararına uyulmuş ve bozma kararı gereğince bilirkişi raporu alınmış ise de, alınan bilirkişi raporu Yargıtay denetimine ve hükme esas alınmaya elverişli değildir.

(2) Taraflar arasındaki işbirliği sözleşmeleri gereğince davalı-karşı davacı tarafından Suriye Hükümeti'nin açtığı kağıt tedarik ihalesinin kazanıldığı, davacı-karşı davalının bu ihalenin kazanılması ve teminat temininde davalı-karşı davacıya yardımcı olduğu ve ihalenin bu şekilde davalı-karşı davacı tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır. Ancak davacı-karşı davalının bu sözleşmeler bağlamında davalı-karşı davacıya karşı bir diğer yükümlülüğü, ihracata konu mal bedelinin Suriye Hükümeti tarafından ödenmesini ve bu ödeme olmadığı takdirde davalı-karşı davacının ihracattan kaynaklanan alacağını teminat altına alarak garanti etmektir. Davacı-karşı davalının Suriye Hükümeti nezdinde davalı-karşı davacı lehine akreditif açtırdığı ve ancak davalı-karşı davacıya vermesi gereken teminat mektubunu eksik ve gecikerek teslim ettiği, davalı-karşı davacının ise daha sonra 4.000 ton malın belli bir

bölümünü teslim edip, geri kalan bölümünü teslim etmediği, ihalenin bu sebeple Suriye Hükümeti tarafından iptal edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumda öncelikle davalı-karşı davacı tarafından yüklenilen toplam ihracat bedelinin ne kadar olduğu, Suriye Hükümeti tarafından akreditifin nerede açıldığı, miktarı, tüm ihracat bedelini karşılayıp karşılamadığı açık ve net bir şekilde saptanmalıdır. Açılan akreditif tüm mal bedelini karşılıyorsa, bu takdirde davalı-karşı davacının, davacı-karşı davalının verdiği kısmi teminatı yeterli görerek ihracata başladığı ve ihracatın tamamını yapmak zorunda olduğu kabul edilmelidir. Açılan akreditif tüm mal bedelini karşılamıyorsa, davalı-karşı davacının ihraç etmek zorunda olduğu mal, açılan akreditif miktarı kadar ya da davacı-karşı davalı tarafından, davalı-karşı davacıya verilen teminat mektubu miktarı kadar olduğu kabul edilmelidir. Bu durumda davalı-karşı davacının ihracatın geri kalanını yapmaması halinde, davacı-karşı davalının bakiye kısım için komisyon alacağından bahsedilemeyecek, ihraç edilen kısma göre komisyon alacağına hak kazanılacaktır. Mahkemece yapılması gereken iş, davanın esas çözümü bu şekilde kabul edildikten sonra, tarafların birbirlerinden talep edebilecekleri alacak ve tazminat miktarları açısından konusunda uzman üç kişilik bir bilirkişi heyetinden denetime elverişli, yapılan hesaplamaları ayrıntılı bir şekilde gösteren, mahkemece daha önce alınan tüm bilirkişi raporlarını ve bu raporlarda benimsenen hesaplama yöntemlerini tartışan, ayrıca taraflar arasında üç ayrı sözleşme bulunduğu, bu sözleşmelerden birincisinin geçerliliğini yitirdiğinin benimsendiği gözetilerek, diğer iki sözleşme hükümlerini detaylı bir şekilde irdeleyen rapor alınarak sonucuna göre hüküm kurmaktan ibaret olmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda (1) ve (2) nolu bendlerde açıklanan nedenlerle hükmün taraflar yararına **BOZULMASINA**, vekilleri Yargıtay duruşmasında hazır bulunan davacı-karşı davalı ve davalı-karşı davacı yararına 1.630,00 TL duruşma vekalet ücretinin birinden alınarak yek diğerine verilmesine, peşin harcın istek halinde temyiz eden davalı-karşı davacıya iadesine, 29/03/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.